

Eugen URICARU

— *Fiction-Ltd* —

Grădina Paradisului

roman

POLIROM
2020

Primul care a apărut în fața Hotelului Traian, înalt, purtând o haină de doc cu multe buzunare, de culoarea nisipului, cu o croială vizibil militară, purtând o tașcă din pânză de cort atârnată de umăr, în fapt un porthart din celălalt război, cu cataramă de alamă, plină pe jumătate, a fost Nicu Pălănceanu. Părea proaspăt bărbierit, dar în fapt era aproape spân, cu obrazul întins și palid. Avea o față lungăreață și întunecată, probabil din cauza ochilor de o culoare cenușie, neobișnuită, care erau cu totul inexpressivi, cu o privire grea. Puteai spune că Nicu Pălănceanu era supărat pe lume, chiar furios. O nemulțumire profundă, plină de reproș se putea citi pe figura lui mereu întrebătoare. Înalt, cu nas energic și buze subțiri, îmbrăcat întotdeauna ca un membru al Jockey Clubului, deși nu era și nici nu putea să fie, îi plăcea foarte mult să iasă în evidență, să fie văzut în public și să domine orice simfonie, mare sau mică, cu o metodă fără greș – puneă câte o întrebare stânjenitoare oricui avea ceva de spus. Avea una preferată, de care se ferea toată lumea: „Tu ce-ai făcut în noaptea când s-a cedat sfânta Basarabie?“. Era un moment cu totul stânjenitor, nimeni nu făcuse nimic în acea noapte. Nimeni în afara celor care și-au luat bocceluțele și au fost nevoiți să ajungă în câteva ore la Prut. Întrebarea lui Pălănceanu venea întotdeauna să strice cheful. Pălănceanu nu trecuse niciodată Prutul, nici nu avea de ce, nu avea neamuri în Basarabia, nici proprietăți, niciun interes anume, viața lui era la Iași, se ducea din când în când la București, iar după procesul Manciu, care s-a terminat la Turnu Severin cu achitarea căpitanului Furtună, n-a mai ieșit din oraș. Se

simțea la adăpost, ferit de toate urgiile pe care Carol al II-lea le îndrepta împotriva celor care îl urmau pe tânărul căpitan Furtună, și, în același timp, cu faima sa de om intransigent și de neclintit în convingerile sale neștirbită. Publica la gazetele locale relatări și comentarii despre „lupta camarazilor”, neuitând să menționeze, de fiecare dată că se afla în grupul de tineri entuziaști care trudeau la grădina Constanței Ghica atunci când căpitanul a fost înhățat de polițiștii lui Manciu. Trimiterea la acel moment istoric se termina întotdeauna în acel punct. Nimic mai mult nu spunea, nici despre lista oamenilor de încredere, nici despre planul casei prefectului găsite asupra arestatului. Toată lumea din Iași îl recunoștea ca pe unul din prima gardă strânsă în jurul tânărului căpitan Furtună, unul dintre „neînduplecați” și asta îi aducea o aură de mister și de romantism. Părea să fie într-o continuă opoziție față de orice guvern, față de toate autoritățile, iar această atitudine era răsplătită și de societatea bună a târgului, care îl invita chiar fără motiv la întruniri și sindrofii, era decorativ înaintea de toate, un muștrător al frivolității, dar și de mahalagii care se întreceau să-i dea de băut pe gratis, să-i facă cinste. Nicu Pălânceanu bea numai jamaică. Se purta ca un englez, deși îi ura. Era distant, avea ticuri și se îmbrăca elegant, însă întotdeauna nepotrivit. De aceea și apăruse dis-de-dimineată în fața Hotelului Traian îmbrăcat ca pentru o excursie în pădurea Bucium. Se plimba agale, cu pași mărunți, aruncând rar câte o privire către intrarea hotelului, ca un cocostârc prin luncă. Chiar așa și arăta, un păsăroi cu picioaroange calm, aproape nepăsător. De fapt era foarte preocupat, neliniștit chiar. Nu-i plăcea această călătorie care nu putea fi una de plăcere. Inspectorul Gheorghe M. Gheorghe îl chemase cu mare discreție în camera din spate a

Croitoriei Pierre, ca să-i spună ce el deja știa. Domnul doctor Werner Klotz – nu l-a numit nicio clipă după gradul său, sigur era cineva important –, domnul doctor dorește să facă o vizită de câteva zile la Piatra Neamț și pentru aceasta a cerut un însoțitor care cunoștea bine zona și mai ales situația socială și rasială de acolo. „Îți spun drept că niciodată nu m-am gândit la tine, Nicule, dar doctorul Klotz nu m-a lăsat nici să mă gândesc, nici să aleg. A zis-o de-a dreptul – potrivit ar fi domnul ziarist Pălânceanu. Nicu Pălânceanu. Desigur că am fost de acord, ba chiar am răsuflet ușurat că a avut inspirație. Dar am totuși o nedumerire – de unde te cunoaște doctorul?” Atunci i-a sunat alarma de avertizare. Dacă Werner Klotz a socotit că nu trebuie să fie prudent, să nu dea de gol legătura lor, înseamnă că situația se schimbase, că nu mai mergeau în vârful picioarelor, nu se mai purtau cu mânuși. Însemna că tot ce urma era decis, bine pus la punct și fără cale de întoarcere. Însemna că undeva, foarte sus, cel mai sus, se hotărâse și soarta României. Nu mai era un aliat care putea să facă nazuri, jocul său personal, ci era un părtaș, mai exact, un complice. Tot ce va privi Germania va privi și România. La bine și la rău. Lui personal nu-i plăcea să aibă inițiative pentru că știa sigur că orice inițiativă încurcă, într-un fel sau altul, planul principal. El voia să facă parte din planul principal. Orice revoluție, de dreapta sau de stânga sau de orice nuanță ar fi, nu poate opri din aplicare planul principal. Iar planul principal se baza pe principiul continuității puterii, nu pe accidente de parcurs. Din nefericire, planul principal nu era nici înțeles, nici vizibil și din această cauză oameni inteligenți și meritoși, așa cum era convins că este el însuși, erau nevoiți să bâjbâie, să ghicească, să-și închipuie cum arată el. De un fapt era sigur – planul

principal nu putea fi urmat de cei care cred că istoria începe cu ei. Asta i-a ajuns ca să fie de acord cu propunerea care i se făcuse în urmă cu douăzeci de ani, de a contribui decisiv la stoparea zurbei studentești de la Iași. Nimeni n-a prevăzut că nu legea, ci părerea va izbândi. I s-a spus că nu era ceva nemaivăzut, se mai întâmplase. Dar nu era un semn bun. Prăbușirea Rusiei imperiale a început în clipa în care jurații și-au dat cu părerea despre atentatul Verei Zasulici, o fată de familie foarte bună, asupra șefului Poliției din Sankt-Petersburg. Atunci, cetățenii onorabili au hotărât că domnișoara Zasulici nu e vinovată deoarece șeful Poliției maltratase niște studenți mai zurbagii. O lume întreagă întâi a aplaudat și după câțiva ani a aflat că toată familia țarului, inclusiv mezinul, a fost executată.

Se pare că, odată ce istoriei i se dă brânci pe un anume drum, nu mai există nicio scăpare, trenul trebuia să treacă prin toate stațiile de pe traseu.

Faptul că prefectul Manciu a fost împușcat pentru că a bumbăcit niște tineri studenți a fost considerat pe deplin justificat. Apoi România a devenit țara cu cei mai mulți prim-miniștri împușcați din Europa, fără a-i mai socoti pe miniștri, șefi de poliție ori generali ai Armatei. E drept, nici Statul nu s-a sfiit să facă exact aceleași fapte sângeroase fără nicio hotărâre în tribunale. Nimeni nu mai avea încredere în Justiție, nici cei care au tras, nici cei care au căzut. Și cum să aibă când tocmai Justiția nu mai judeca, ci se emoționa. Iertarea dată Verei Zasulici a dus la sfârșitul Rusiei, a deschis un șir lung și copleșitor de omoruri. Păstrând proporțiile, România o luase pe aceeași cale din momentul hotărârii de la Tribunalul din Turnu Severin – care spunea tuturor că viața unui funcționar al Statului, care este zelos în datoria lui, putea fi curmată fără teamă de pedeapsă. În mintea

românilor se făcuse lumină, o lumină neagră, statul pe care tocmai îl ridicaseră din tranșee, din noroi și din sânge era cel ce se împotriva împlinirii dorințelor celor care nu muriseră, ci supraviețuiseră. Din diferite motive erau în viață și erau convinși că milionul de morți nu era suficient. Mai erau de ucis câteva sute, câteva mii, câteva zeci de mii poate. Nicu Pălănceanu se număra printre aceia care socoteau că uciderea unui om sau a mai mulți de către Stat era un fapt normal în circumstanțele unei încercări de tulburare a ordinii firești. Orice alt omor trebuia pedepsit aspru. De aceea și făcuse ce făcuse cândva, iar ceea ce a urmat i-a dat dreptate. Șirul de morți, inclusiv cei care au fost strangulați cu fir de mătase în duba Poliției în noaptea Sfântului Andrei, ar fi putut nici să nu înceapă. Dar n-a fost să fie.

Stătea în fața intrării hotelului și era convins că este cea de-a doua șansă a vieții sale prin care poate îndrepta soarta României, iar gândul acesta îl făcuse să simtă în coșul pieptului un fel de clocot greu de stăpânit. Încerca să se stăpânească, știa că trebuie să dea o impresie de om calm, sigur pe sine, așa cum era de fapt. Dr. Werner Klotz nu era un necunoscut. Îl întâlnise pe când îl însoțea pe căpitanul Furtună în Germania, la Berlin și la Jena. Nu era un cuvânt foarte potrivit – „însoțitor”. Căpitanul Furtună plecase împreună cu prietenul său cel mai bun, Ion Moța – un om care a murit fericit pentru că n-a apucat sfârșitul teribil al prietenului său, sugrumat de un plutonier în duba închisorii –, să se înscrie la Universitate. N-a zăbovit prea mult, din toamnă până în primăvara lui 1922, dar a reușit să vadă, să înțeleagă și mai ales să cunoască mulți tineri care aveau aceleași idealuri – o Europă nouă și curată. Adică fără impurități care parazitau și goleau de energie și idealuri popoarele. S-a întors de acolo pe deplin hotărât să

treacă la fapte și pentru asta a cumpărat aproape o mie de insigne ale unei mișcări încă anonime, dar care promitea să devină în Germania exact ce-și dorea să facă el din mișcarea naționalistă și creștină a tineretului universitar în România. Aproape o mie de svastici reprezentau speranța lui de viitor. Le cumpărase de la un meșter din Berlin care nu doar i le vânduse, ci îl și familiarizase cu amănuntele aproape secrete ale unui partid minuscul, dar care avea în vârful său un om uriaș, un geniu, Adolf Hitler. El era omul care desenase svastica pentru afișe, insigne și steaguri sau banderole. „Partidul a fost fondat de unul ca mine, un *Arbeiter*“, îi spusese meșterul Anton Drechsler, „și nu era mai mult decât o ceată de băutori de bere. A fost îndeajuns să apară omul, a ținut o minunată cuvântare și toți am fost ai lui. Dintr-o gașcă de neisprăviți, dezamăgiți și furioși pe ce ni se întâmplă nouă, germanilor, am devenit un partid de luptă. Și ne vom lupta! Iar voi, în România voastră, veți afla unde este ceasul care arată ora adevărată a istoriei. Veți afla și ori ne veți urma, ori veți pieri. Ia insignele și vezi cui le dai, la momentul potrivit vor fi mai prețioase decât semnele de pe casele catolicilor în noaptea Sfântului Bartolomeu“.

Pălănceanu a fost extrem de impresionat de cele spuse de neamț. Căpitanul Furtună a ascultat atent, dar n-a reacționat, a spus doar foarte grav: „Știu cine e Benito Mussolini, nu știu cine este Adolf Hitler. Dacă va reuși ca Mussolini să ia cu asalt Berlinul, atunci sigur voi fi atent la domnia sa!“. S-a închinat, a șoptit chiar un *Danke schön* plin de căldură și a continuat: „Svasticile există de mai mult de două mii de ani, domnul Hitler e un om cu gust, iar inspirația lui le-a dat o formă, cum să spun, militantă!“. Căpitanul Furtună se exprima destul de bine în germană, ceva știa de acasă, iar cele